

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

OBRAĆANJE

TUŽITELJ

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Arusha, 11. decembar 2019.

Obraćanje g. Sergeja Brammertza, Tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih Nacija New York, 11. decembar 2019.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Hvala vam za ovu priliku da vam se obratim u vezi s aktivnostima Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove.

Moj pismeni izvještaj sadrži pojedinosti o našim aktivnostima i rezultatima postignutim tokom izvještajnog perioda u vezi s naša tri prioriteta. Danas bih htio da naglasim nekoliko važnih pitanja.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Dešavanja tokom ovog izvještajnog perioda pokazala su da su naše rezidualne funkcije i dalje važne i neophodne.

Tužilaštvo u Haagu je i dalje riješeno da ispuni sve sudski nametnute rokove i efikasno izloži naše argumente na ponovnom suđenju u predmetu Stanišić i Simatović i u žalbenom postupku u predmetu Mladić.

U ogranku u Arushi, Tužilaštvo je preduzelo značajne korake kako bi izvršilo svoj mandat koji mu je ovaj Savjet povjerio i osiguralo trajnu zaštitu svjedoka, te provelo krivično gonjenje za krivična djela nepoštovanja suda shodno odredbama Statuta Mehanizma.

U septembru, Žalbeno vijeće je odbacilo zahtjev za preispitivanje koji je podnio Augustin Ngirabatware i potvrdilo njegovu drugostepenu presudu. Nekoliko sedmica kasnije, sudija pojedinac je takođe potvrdio našu optužnicu protiv Ngirabatwarea, u kojoj se po dvije tačke tereti za nepoštovanje suda, a po jednoj tački za podsticanje na činjenje nepoštovanja suda.

Augustin Ngirabatware je bivši ministar u Vladi Ruande koji je 2014. godine osuđen za podsticanje, podstrekavanje i pomaganje i podržavanje genocida, i kojem je izrečena kazna od trideset godina zatvora.

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Tužilaštvo

Tel.: +31 (0)70 512 5278

Pratite MMKS na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

<http://www.irmct.org/>

On je 2016. godine od Žalbenog vijeća zatražio da poništi njegove osuđujuće presude na osnovu navodne nove činjenice.

Konkretno, on je ustvrdio da su četiri svjedoka koja su na suđenju svjedočila protiv njega povukla svoja svjedočenja.

Tokom istraga provedenih u vezi s ovim pitanjem, Tužilaštvo je otkrilo obimne dokaze o jednoj širokoj kriminalnoj spletki u kojoj je tokom tri godine učestvovalo mnogo osoba i koja je imala za cilj da se izvrši uticaj na pomenuta četiri svjedoka kako bi oni povukli svoja prethodna svjedočenja. Pomoću tih dokaza, uspješno smo odbranili osuđujuću presudu koja je Ngirabatwareu izrečena za genocid, te smo sada podigli optužnicu za nepoštovanje suda protiv šest osoba, među kojima je i sam Ngirabatware.

Ti rezultati su jasan pokazatelj svim svjedocima koji su svjedočili pred MKSR-om, MKSJ-om ili Mehanizmom da oni i dalje uživaju zaštitu od strane Mehanizma.

Za pravično provođenje pravde, neophodno je da Mehanizam pruži osuđenim osobama mogućnost da zatraže preispitivanje njihovih osuđujućih presuda kada iskrсну nove legitimne činjenice.

U isto vrijeme, Tužilaštvo će se čvrsto odupirati svakom pokušaju da se presude MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma potkopaju putem činjenja daljnjih krivičnih djela. Takvo nepoštovanje suda, kao što je ono u ovom predmetu, predstavlja oblik negiranja genocida kojem se moramo suprotstaviti zarad mira, pomirenja i istine.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Kao što sam vas prethodno izvijestio, Tužilaštvo preduzima više značajnih mjera kako bi ojačalo naše aktivnosti na pronalaženju i hapšenju preostalih osam bjegunaca protiv kojih su podignute optužnice pred MKSR-om. To je jedna od najvažnijih rezidualnih funkcija Tužilaštva. Tokom posljednje dvije godine, naše reforme i obnovljeni napori generisali su važne tragove za akciju.

Na žalost, danas moram da vas izvijestim da nam neke države članice ne pružaju saradnju koja nam je potrebna.

Duboko žalim zbog dugotrajnog propusta Južne Afrike da izvrši jedan Nalog za hapšenje koji je izdao Mehanizam. Otkad je Tužilaštvo u avgustu 2018. dobilo zvaničnu obavijest da je jedan bjegunac lociran u Južnoj Africi, trudio sam se da saradujem s vlastima Južne Afrike kako bismo osigurali hapšenje tog bjegunca. Sve vrijeme smo nastojali da se ovim pitanjem bavimo na diskretan način, poštujući suverenitet Južne Afrike.

Tokom diskusija koje smo vodili prošle godine, Južna Afrika je navodila promjenjive razloge iz kojih nije mogla da djeluje. U svakom izazovu koji je pred nas postavljen, naše Tužilaštvo je nastojalo da saraduje sa Južnom Afrikom i pronađe rješenja za njihovo prevazilaženje. Na naše razočarenje, situacija je ostala ista, što me je obavezalo da to pitanje pokrenem tokom mog posljednjeg izvještaja.

Nakon što smo u julu dobili uvjerenja da će saradnja uskoro uslijediti, bio sam podozrivo optimističan da će hapšenje biti izvršeno ekspeditivno. Naše Tužilaštvo je bilo uvelike iznenađeno kada je, potom, u septembru od Južne Afrike primilo zvanični odgovor kojim smo obaviješteni, po prvi put nakon više od godinu dana diskusija, da Južna Afrika ne može da nam pruži saradnju zbog toga što nema neophodnu domaću legislativu. Mi smo na to brzo odgovorili tako što smo ponovo potvrdili da je Južna Afrika dužna da saraduje shodno Poglavlju VII, te ponovno zahtijevali da dotični bjegunac bude smjesta uhapšen.

Nakon što smo Savjetu bezbjednosti podnijeli naš pismeni izvještaj u kojem smo to kritikovali, Južna Afrika nas je prošle sedmice obavijestila da je konačno dostavila Nalog za hapšenje nadležnim sudskim vlastima radi njegovog izvršenja. Pozdravljamo ovaj proceduralni iskorak koji je preduzet nakon što skoro godinu i po dana nije bilo ništa učinjeno, ali činjenica je da je danas, dok ovdje govorimo, dotični osumnjičeni i dalje na slobodi.

U ovoj kasnoj fazi, očekivanja žrtava i ovog Savjeta ne mogu da budu ispunjena ničim manjim od promptnog hapšenja tog bjegunca.

I u drugim oblastima se suočavamo s izazovima u pribavljanju saradnje.

Tužilaštvo je došlo do vrijednih obavještajnih podataka i tragova: telefonskih brojeva, mjesta prebivališta, ličnih isprava, podataka o putovanjima i drugih tragova. Podnijeli smo brojne hitne zahtjeve za pomoć – posebno zemljama istočne i južne Afrike – kako bismo mogli da slijedimo te tragove i potvrdimo pravce istrage.

Međutim, mnogi važni zahtjevi, kod kojih je vrijeme predstavljalo bitan faktor, ostali su bez odgovora više od godinu dana.

Pored ostalog, imamo vjerodostojne informacije da su bjegunci bili u mogućnosti da na protivzakonit način i putem podmićivanja pribave pasoše nekoliko različitih država. To im je omogućilo da slobodno prelaze granice i izbjegavaju naše napore na njihovom hapšenju.

Međutim, nacionalne vlasti nam nisu pružile pristup osobama i informacijama koje su nam potrebne, ili nisu naše zahtjeve tretirale kao hitne.

Savjet bezbjednosti je u više navrata apelovao na države članice da pruže svu neophodnu saradnju u potrazi za bjeguncima. Ta se poruka, na žalost, ne sluša. A kada neki član ovog Savjeta tokom šesnaest mjeseci propusti da uhapsi nekog bjegunca koji se traži zbog genocida, to onda šalje pogrešan signal.

Ove godine obilježena je 25. godišnjica genocida u Ruandi. Žrtve već isuviše dugo čekaju da ovi bjegunci budu privedeni pravdi. Naš uspjeh u tom pogledu zavisi od pravovremene i djelotvorne saradnje od strane država članica.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

U vezi s procesuiranjem na državnom nivou zločina počinjenih u Ruandi i bivšoj Jugoslaviji, moj pismeni izvještaj pruža detaljan uvid u sadašnji status i izazove.

Jasno je da ostaje još mnogo toga da se uradi kako bi se postiglo više pravde za više žrtava.

Tužilaštvo i dalje prima veliki broj zahtjeva za pomoć od državnih vlasti. To je opipljiv pokazatelj da se provode istrage i krivična gonjenja na državnom nivou.

Međutim, veličanje osuđenih ratnih zločinaca i negiranje zločina – uključujući i negiranje genocida – i dalje, na žalost, predstavljaju značajne izazove za pozivanje na odgovornost i pomirenje.

Dok Tužilaštvo preduzima značajne napore kako bi pronašlo osam preostalih bjegunaca koje je optužio MKSR, vlasti Ruande su u potrazi za još najmanje 500 bjegunaca koji su osumnjičeni da su učestvovali u genocidu. Mi smo

i dalje riješeni da pružamo podršku Državnom tužiocu Ruande i njegovom tužilaštvu u tim naporima, a naša saradnja se i dalje razvija u pozitivnom smjeru.

Uprkos tome, i dalje se ulažu združeni naponi na negiranje genocida u Ruandi, posebno među zajednicama iz Ruande u dijaspori. Neki promovišu revizionističke iskaze u kojima se minimiziraju razmjere tog genocida. Drugi i dalje negiraju da su zločini počinjeni s namjerom da se grupa Tutsija uništi u cijelosti ili djelimično.

U vezi s bivšom Jugoslavijom, za postizanje pravde za ratne zločine sada su prevashodno odgovorne državne vlasti. Nacionalni sudovi još uvijek treba da procesuiraju hiljade predmeta, što će biti moguće jedino uz značajna poboljšanja u regionalnoj pravosudnoj saradnji.

Naša podrška kolegama tužiocima i dalje je važna oblast koju treba razvijati.

Na zahtjev tužioca za ratne zločine Srbije, naše Tužilaštvo je prošle sedmice pružilo petodnevnu uvodnu obuku za nove zamjenike tužioca i pravne referente, što je velikodušno finansirala Nizozemska.

Početak sljedeće godine, naše Tužilaštvo će, isto tako, za Tužilaštvo Bosne i Hercegovine provesti jedan napredni program obuke u krivičnom gonjenju za polno nasilje, i to na njihov zahtjev.

Ipak, u isto vrijeme, u svojim pismenim izvještajima već više godina naglašavam da su negiranje zločina i veličanje osuđenih ratnih zločinaca rasprostranjeni širom bivše Jugoslavije. A situacija je i dalje sve gora.

Ta klima je imala imala očigledno negativan uticaj na provođenje pravde za ratne zločine na državnom nivou. Nemoguće je govoriti o smislenom pomirenju kada se zajednice sve više udaljavaju jedna od druge, umjesto da se zbližavaju.

Da bi se ovaj problem shvatio, potrebno je samo pogledati postupke političara. Oni ne nastoje pridobiti glasove tako što obećavaju pomirenje ili što grade mostove ka drugim zajednicama. Naprotiv, političari smatraju da na izborima pobjeđuju tako što negiraju zvjerstva i veličaju one koji su za njih odgovorni. Neki promovišu revizionističke istorijske narative, dok drugi pokušavaju da pridobiju glasove tako što komemoriraju ratne zločince, umjesto da ih osuđuju.

Tužioci, sudije, građansko društvo i drugi u Ruandi i bivšoj Jugoslaviji i dalje se bore kako bi pravdi priveli počinioce najuzasnijih zločina, uspostavili vladavinu prava i promovisali pomirenje. Njima su naša pomoć i podrška potrebni isto onoliko koliko i prije.

Gospodine predsjedniče, ekscelencije,

Da zaključim, Tužilaštvo je čvrsto usredsređeno na okončanje svojih naših preostalih funkcija na efikasan i djelotvoran način. Dajemo punu podršku procjeni koju trenutno provodi OIOS.

U potrazi za bjeguncima, našem Tužilaštvu je potrebna podrška ovog Savjeta. Neke države članice se ne pridržavaju svojih obaveza da pružaju pomoć. Savjet može da pošalje jasnu poruku i naglasi državama članicama da je potraga za bjeguncima i danas još uvijek od vitalnog značaja za međunarodni mir i bezbjednost.

Isto smo tako i dalje opredijeljeni za pružanje podrške kontinuiranoj implementaciji strategija okončanja rada MKSR-a i MKSJ-a od strane državnih vlasti, kako bi se moglo postići više pravde za više žrtava.

Zahvalni smo na kontinuiranoj podršci koju ovaj Savjet pruža u svim našim naporima. Hvala vam na pažnji.

****